

01.03.2016

Projekts

**Informatīvais ziņojums
„Par Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu
un darbinieku atlīdzības likumā noteikto normu
attiecināšanu uz pašvaldībām”**

2015. gada decembris

FMInf_010715; Informatīvā ziņojuma „Par Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteikto normu attiecināšanu uz pašvaldībām” projekts

Ievads

Finanšu ministrija, izpildot Ministru kabineta komitejas 2014.gada 5.decembra sēdē uzdoto saistībā ar Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2015.gada vienošanās un domstarpību protokola projektu (protokola Nr.41 1.§ 2.4.1.apakšpunkts) ir izvērtējusi normatīvo regulējumu un sagatavojusi informatīvo ziņojumu.

Informatīvā ziņojuma mērķis – izvērtēt Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā (turpmāk – Atlīdzības likums) noteikto normu attiecināšanu uz pašvaldībām.

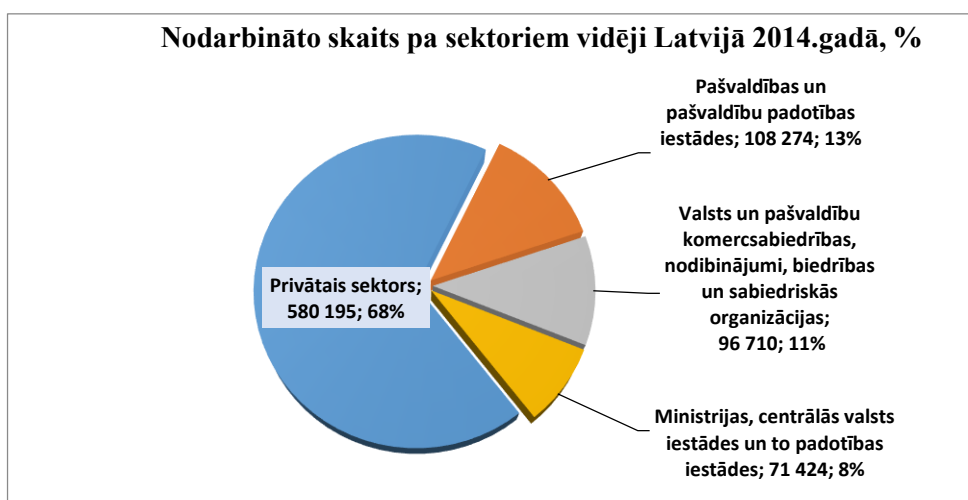
Esošā situācija

1. Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku iekļaušana vienotā atlīdzības sistēmā pamatota ar leģitīmu mērķi, kas noteikts Atlīdzības likuma 1.pantā “Šā likuma mērķis ir panākt, ka valsts un pašvaldību institūcijās amatpersonu (darbinieku) atlīdzības noteikšanā tiek ievēroti līdzvērtīgi nosacījumi”. Likumdevējs to ir atzinis par ilgtermiņa perspektīvu, kas laika gaitā kārtojama un pilnveidojuma.

2. Latvijā valsts pārvaldes institucionālo struktūru un valsts pārvaldes darbības pamatprincipus nosaka “Valsts pārvaldes iekārtas likums”, saskaņā ar kuru valsts pārvalde ir organizēta vienotā hierarhiskā sistēmā. Tādējādi Latvijas Republika, kā sākotnējā publiskā persona valsts pārvaldes jomā, darbojas ar tiešās un pastarpinātās pārvaldes iestāžu starpniecību.

3. Atvasinātu publisku personu, tai skaitā pašvaldību, institucionālās padotības formu un saturu nosaka likums, ar kuru vai uz kura pamata attiecīgā atvasinātā publiskā persona izveidota.

4. Valsts pārvaldes iestādes, ja tas paredzēts likumos vai Ministru kabineta noteikumos, var pilnvarot pašvaldības pildīt atsevišķas valsts pārvaldes iestāžu funkcijas, nosakot to izpildes kārtību un uzraugot šo funkciju izpildi.

Datu avots: CSP dati

5. Salīdzinot valstī nodarbināto skaitu, kas veic valsts pārvaldes funkcijas, varam secināt, ka lielāks nodarbināto īpatsvars ir tieši pašvaldībās un to padotības iestādēs,

tas ir 13%, savukārt ministrijās un to padotības iestādes nodarbināti tikai 8% no kopējo nodarbināto skaita valstī.

6. Valsts pārvaldes funkciju kopējo sabiedrisko interešu nodrošināšanai nepieciešamo finanšu līdzekļu avots ir iedzīvotāju un uzņēmēju nodokļu un nenodokļu maksājumi, kas tiek ieskaitīti valsts un pašvaldību budžetos. Tādējādi pašvaldības savu funkciju nodrošināšanai saņem gan valsts mērķdotāciju līdzekļus, gan līdzekļus no iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu pārdales un citus ieņēmumus. Līdz ar to budžetā samaksāto nodokļu maksātāju līdzekļu izlietojumam ir jābūt caurskatāmam un samērīgam, tai skaitā arī atlīdzības noteikšanā valsts un pašvaldību institūcijās.

7. Atlīdzības likums nosaka vienotu pieeju atlīdzības noteikšanā vienāda līmeņa darbiniekiem (gan valsts, gan pašvaldības institūcijās), tas nozīmē, ka tiek izmantoti vienoti kritēriji mēnešalgas noteikšanai - amata mēnešalgu grupa (atbilstoši amata saimei un līmenim, ko nosaka atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumiem Nr. 1075 "Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs" (turpmāk – amatu katalogs)). Nosakot amata saimi un līmeni, ņem vērā vairākus kritērijus, kas raksturo amatā veicamo pienākumu izpildi un to saturu: pienākumu sarežģītība, atbildība, vadības funkcijas esamība, kā arī amata pienākumu izpildei nepieciešamā izglītība un profesionālā pieredze, kas gan valsts, gan pašvaldību institūcijas vadītājam dod iespēju pie vienādām amatā veicamajām funkcijām (amata pienākumiem) amatpersonām (darbiniekiem) noteikt vienādu mēnešalgu grupu un attiecīgi līdzīgu darba samaksu.

8. Atlīdzības likums nosaka ka:

1) valsts iestāžu amatpersonām (darbiniekiem) mēnešalgas apmēru nosaka tādējādi, lai mēnešalga nepārsniegtu Ministru prezidentam noteikto mēnešalgu, savukārt pašvaldības iestāžu amatpersonām (darbiniekiem) mēnešalgas apmēru nosaka tādējādi, lai mēnešalga nepārsniegtu pašvaldības domes priekšsēdētājam noteikto maksimālo mēnešalgu;

2) gan valsts, gan pašvaldību institūciju amatus klasificē atbilstoši amatu katalogam;

3) pašvaldību iestāžu amatpersonām (darbiniekiem) mēnešalgu nosaka, ņemot vērā amata vērtību (atbildības līmeni un sarežģītību), kā arī konkrētās amatpersonas (darbinieka) individuālās kvalifikācijas un prasmju novērtējumu, bet šīs mēnešalgas nedrīkst pārsniegt tiešās pārvaldes iestāžu amatpersonām (darbiniekiem), kuri pilda līdzīgas atbildības un sarežģītības amatus, likumā noteiktās maksimālās mēnešalgas;

4) valsts un pašvaldības institūcija neizmaksā un iekšējos normatīvajos aktos, pašvaldības saistošajos noteikumos, darba koplīgumos un darba līgumos amatpersonai (darbiniekam) neparedz citādu atlīdzību kā tā, kas noteikta Atlīdzības likumā;

5) pašvaldība ir piešķirta rīcības brīvība pašai lemt par attiecīgās atlīdzības daļas piešķiršanu, apmēru vai izmaksu.

6) no valsts budžeta finansēto institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības noteikšanā ir jāievēro visas Atlīdzības likuma un tam pakārtoto Ministru kabineta noteikumu normas, tādējādi nodrošinot nodokļu maksātāju līdzekļu caurskatāmu izlietojumu.

9. Tādējādi attiecībā uz pašvaldībām Atlīdzības likuma normas šobrīd nosaka pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzības veidošanos, kas ietver

darba samaksu, sociālās garantijas un atvaļinājumus. Darba samaksa Atlīdzības likuma izpratnē ir mēnešalga, piemaksas, prēmijas un naudas balvas. Sociālās garantijas Atlīdzības likuma izpratnē ir pabalsti, kompensācijas, apdrošināšana un šajā likumā noteikto izdevumu segšana. Turklāt Atlīdzības likumā noteikti mēnešalgas noteikšanas griesti, kurus nevar pārsniegt – pašvaldības domes priekšsēdētāja maksimālā mēnešalga, kā arī likumā noteiktās valsts tiešās pārvaldes iestāžu amatpersonu un darbinieku maksimālās mēnešalgas. Atlīdzības likums nosaka, ka pašvaldības institūcija neizmaksā un iekšējos normatīvajos aktos, pašvaldības saistošajos noteikumos, darba koplīgumos un darba līgumos amatpersonai (darbiniekam) neparedz citādu atlīdzību kā tā, kas noteikta šajā likumā, izņemot Atlīdzības likuma 3.pantā paredzētos gadījumus.

10. Vienlaikus jāatzīmē, ka izvērtējot, piemēram, arī Igaunijas pieredzi, varam redzēt, ka Igaunijas Valsts civildienesta likums nosaka, ka civildienestam pakļautas ir gan valsts, gan pašvaldību iestādēs nodarbinātās amatpersonas. Atbilstoši Finanšu ministrijas rīcībā esošajai informācijai 2014.gadā Igaunijā Valsts civildienesta likums tika attiecināts uz 8691 ierēdņiem un 15 526 darbiniekiem valsts iestādēs un 3748 ierēdņiem un 1985 darbiniekiem pašvaldību iestādēs.

Secinājumi un tālākā rīcība

1. Finanšu ministrija uzskata, ka atlīdzības sistēma ir pilnveidojama laika gaitā, ņemot vērā ekonomisko un fiskālo situāciju valstī, samērojot to ar valsts budžeta iespējām.

2. Ņemot vērā iepriekš minēto, un to, ka pašvaldības ir iekļautas valsts pārvaldes vienotajā hierarhiskajā sistēmā un pilda arī likumā noteiktajā kārtībā tām deleģētos vai ar pilnvarojumu nodotos valsts pārvaldes uzdevumus, kā arī šo uzdevumu veikšanai saņem nodokļu maksātāju līdzekļus, tad uzskatām, ka ir saglabājama šobrīd spēkā esošā sistēma, kas paredz vienotus principus atlīdzības noteikšanā visām valsts un pašvaldības institūcijām, kuras veic valsts pārvaldes funkcijas.

3. Tai pat laikā atzīmējam, ka, lai uzlabotu atlīdzības sistēmu, ir turpināms darbs pie mēnešalgu maksimālo apmēru pārskatīšanas visām mēnešalgu grupām, ievērojot izmaiņas minimālajā mēneša darba algā un vidējā darba samaksas apmērā. Līdz ar to Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kanceleju līdz 2016.gada 1.oktobrim būtu jā sagatavo priekšlikumi izskatīšanai Ministru kabinetā par atlīdzības politikas pilnveidi.

Finanšu ministrs

J.Reirs

30.11.2015 11:01

963

I.Artemjeva

tālr.67095599; fakss 67095541

Ineta.Artemjeva@fm.gov.lv

Ministru kabinets

Sēdes protokols

Rīgā

Nr.10

2016.gada 1.martā

48.§

**Informatīvais ziņojums "Par Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteikto normu attiecināšanu uz pašvaldībām"
TA-1449**

(D.Reizniece-Ozola, V.Reitere, K.Gerhards, M.Kučinskis)

1. Pieņemt zināšanai iesniegto informatīvo ziņojumu.
2. Pieņemt zināšanai Latvijas Pašvaldību savienības iesniegto 2016.gada 1.marta atzinumu par informatīvo ziņojumu.

Ministru prezidents

(paraksts*)

Māris Kučinskis

Valsts kancelejas direktors

(paraksts*)

Mārtiņš Krieviņš

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu